

föranlåtes Utskottet hemställa,

att motionen icke må föranleda någon Riksdagens åtgärd.

Stockholm den 23 Februari 1885.

På Lag-Utskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.

N:o 12.

Ank. till Riksd. Kansli den 23 Febr. 1885, kl. 12 midd.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 17 kap. 7 § Rättegångsbalken.

Lag-Utskottet afgifver härmed på grund af remiss från Andra Kam-maren utlåtande öfver en af Herr *Anders Nilsson* i Rinkaby afgifven motion, N:o 99, hvori motionären anför, bland annat, hurusom det vore vanligt, att den ännu enfaldiga allmogen anförtrodde sig och sina rättegångsären den åt mer eller mindre rättrådiga sakförare, hvilka uti sina anföranden inför rätta icke alltid följde sanningen, samt hurusom det, under sådana förhållanden, vore farligt, att dylika advokater, när de icke funne tillräckligt tjenstvilliga vittnen, finge sjelfve framträda och vittna uti egen eller sin hufvudmans sak, helst våra domare ännu vore bundne vid de i 17 kap. Rättegångsbalken framställda regler för laga bevis. Stadgandet i nämnda 17 kap. 7 §:

»Ej må ock fullmäktig vittna om det, som hans hufvudman honom under den rättegång förtrott; finnes det, att han derföre är till fullmäktig tagen, att han ej vittna måtte; då bör han saken lemna, och vittne bära.»

hade nemligen tillämpats sålunda, att en saksförare finge för sin hufvudman vittna, endast han för tillfället öfverlemnade fullmakten åt annan person. Motionären föreslår med anledning häraf, »att Riksdagen täcktes besluta, att sista meningen af Rättegångsbalkens 17 kap. 7 § må erhålla följande förändrade lydelse:

Ej må någon vittna i den sak, der han är eller varit fullmäktig.»

Om nu ifrågavarande lagbuds rätta tillämpning hafva olika meningar blifvit uttalade; och Utskottet vill i sådant hänseende här åberopa hvad en rättslär, som tolkat vår gällande allmänna civilprocess, härom säger (se *Broomé*, Allmänna civilprocessen enligt svensk gällande rätt, 1882, sid. 179, 180):

»En mening är, att fullmäktigen icke bör få vittna om något, som rör den sak, han åtagit sig. En annan mening är, att han endast, efter orden, är förbjuden att vittna om det han af hufvudmannen fått veta om saken i förtroende, men att sådant icke ens får yppas af honom, om han påkallas att vittna i annan sak. Lagens ord, om de ock närmast afse att förbjuda en fullmäktig att såsom vittne yppa under *den* rättegång, i hvilken han uppträder såsom fullmäktig, hvad hufvudmannen honom förtrott om samma rättegång, lägga dock icke bestämdt hinder i vägen för att utsträcka förbudet äfven till andra rättegångar, i hvilka den fullmäktigen kan komma att uppträda såsom vittne; och det skulle otvifvelaktigt vara stridande mot meningen: den åsyftade saksföraresekretessen, att tolka dem restriktivt. — Detta lagbud är emellertid äfven i ett annat afseende mindre noggrant redigeradt. Bestämmelsen att, om fullmäktigen finnes vara därför antagen, att han ej måtte vittna om sådant, som han *får* i förtroende veta af hufvudmannen, han skall vara ojäfvig, innebär ett, minst sagdt, besynnerligt stadgande. En fullmäktig kan väl svårligen antagas i afsigt, att han icke skall vittna om sådant, som han under den rättegången *får* sig af hufvudmannen anförtrott om saken; utan budet måste hvila på ett så kalladt språng i tankegången hos lagstiftaren; och meningen kan icke rimligtvis vara någon annan, än att den, som blifvit antagen till fullmäktig, fördensskull att han icke måtte få vittna om sådant, som han *innan dess* har sig bekant om saken, bör vara skyldig att afgifva vittnesmål och icke vara förhindrad af den sedermera inträdda ställningen såsom fullmäktig. — Att hufvudman kan eftergifva sin rätt att fordra tystlåtenhet i detta afseende, synes vara otvifvelaktigt, och då bör fullmäktig vara skyldig att vittna.»

Att nu, som motionären föreslår, för hvar och en, som i en sak är eller varit fullmäktig, stadga absolut hinder att i samma sak vara vittnes-

gill, skulle i Utskottets tanke kunna leda till betänkliga följder. Så skulle hvar och en, som, vare sig i egenskap af kärande eller svarande, redan vore eller väntade sig blifva invecklad i någon rättegång, kunna på fullt laglig väg förekomma ett för honom besvärligt vittnesmål genom att till fullmäktig i saken, om ock blott för ett enda rättegångstillfälle, antaga den person, hvars afhörande som vittne han ville förhindra, och så skulle han kunna för nästa rättegångstillfälle i samma syftemål taga till fullmäktig någon annan person, hvilken, i händelse han till vittnesmål af motparten inkallades, befarades kunna genom sin utsago styrka dennes talan o. s. v., samt såmedelst beröfva motparten hans bevisning.

Dessutom kan ingen lagstiftning hindra samvetslösa menniskor att genom falskt vittnesmål beröfva medmenniskor deras lagliga rätt.

På grund af det anförda och under erinran, att lagen redan innehåller förbud för den, som kan af saken vänta nytta eller skada, att deri vittne bära, får Utskottet hemställa,

att motionen icke må vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 23 Februari 1885.

På Lag-Utskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.